

KLAGANDE

Nordulv, 875003-6868
Box 402220
650 04 Karlstad

MOTPART

Länsstyrelsen i Jämtlands län
831 86 Östersund

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Jämtlands län beslut den 31 januari 2020,
dnr 218-755-2020, se bilaga 1

SAKEN

Skyddsjakt efter två vargar inom Tåssåsens sameby

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår yrkandet om inhämtande av förhandsbesked från
EU-domstolen.

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och upphäver det överklagade be-
slutet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Jämtlands län beslutade om skyddsjakt efter två (2) vargar inom Tåssåsens sameby. I beslutet anges att jakten får bedrivas från och med den 1 februari 2020 till och med den 17 februari 2020. Länsstyrelsen förordnade även att beslutet ska gälla utan hinder av att det överklagas. Skälen för beslutet anges i bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad föreningen Nordulv anför

Föreningen Nordulv yrkar att beslutet ska upphävas och att förvaltningsrätten ber om förhandsbesked från EU som tydliggör rättsläget. Föreningen Nordulv anför i huvudsak följande. Naturvårdsverket har klart och tydligt uttalat att ingen skyddsjakt får bedrivas på reviret i Krokvattnet. Reviret etablerades redan 2015 på mark som inte tidigare har använts till renbete. Samebyarna har drivit ner renar till ett icke skadegörande revir med föryngringar. Vargindividerna har inte varit skadegörande tidigare och det är inte visat att de är det nu heller. I detta fall vet ingen vilken individ som är skadegörande om det ens är varg. I ansökan anges att renarna blivit skrämda men det framgår inte vad som skrämt renarna. Spår av varg har identifierats men inte i anslutning till händelserna.

Samma sameby har tidigare ansökt om skyddsjakt på hela reviret i förebyggande syfte. Länsstyrelsen beslutade tillsammans med Länsstyrelsen i Gävleborgs län om förebyggande skyddsjakt innan renarna befann sig i området. Ett beslut som Naturvårdsverket avrådde från. Trots Naturvårdsverkets inställning har två vargar skjutits vid detta tidigare tillfälle. Att nu godkänna ytterligare skyddsjakt på två vargar innebär att hela reviret blir utplånat. Gynnsam bevarandestatus innefattar inte bara antalet individer utan även deras habitat. Eftersom länsstyrelsens beslut fattas på fredagar eller helger inskränks rätten till överklagande som stadgas i Århuskonventionen.

Vad länsstyrelsen anför

Länsstyrelsen motsätter sig bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. I det aktuella fallet har allvarlig skada redan inträffat och kan förväntas fortsätta i det fall vargarna inte tas bort. Väderförhållandena har medfört att dokumentationen av skador har försvårats. Det har inte varit möjligt för vare sig länsstyrelsen eller samebyn att med säkerhet dokumentera förekomst av varg i området utöver vad som framgår av beslutet. Vid beslutet om skyddsjakt hade området fått snö och länsstyrelsen kunde fastställa två vargindivider i direkt anslutning till renhjorden. Genom GPSförsedda renar har onormala rörelsemönster kunnat identifieras. När renarnas rörelser påvisar längre förflyttningar på kort tid är det ett tecken på att det är störda av något, vanligen rovdjur. Länsstyrelsen hänvisar till renarnas rörelsemönster den 11 januari samt den 28 januari vilket visar att de jagats av något. Det är enligt länsstyrelsen rimligt att anta att det är varg som jagat renarna. Det är inte att anse som ett rofyllt vinterbete att upprepade gånger jagas långa sträckor.

Under pågående inventeringsperiod 1 oktober 2019 till och med den 31 mars 2020 har fram till vecka fem 323 vargindivider identifierats. Detta tyder på att gynnsam bevarandestatus kommer att uppnås för inventeringsperioden 2019/2020. Med stor sannolikhet kommer den beslutade skyddsjakten därför inte påverka upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus nästkommande år. Dessa uppgifter fanns inte tillgängliga i december 2019 då samråd med Naturvårdsverket gällande Krokvattnet reviret ägde rum. Upprätthållandet av miniminivån är en regional målsättning och inte ett rekvisit för skyddsjakt. Vid bedömningen av en skyddsjakts påverkan på en arts gynnsamma bevarandestatus har länsstyrelsen att ta hänsyn till den nationella nivån. Länsstyrelsen bedömer därför att skyddsjakt enligt beslutet därför inte äventyrar gynnsam bevarandestatus för vargen som art.

Förvaltningsrätten beslutade den 4 februari 2020 om inhibition av det överklagade beslutet.

RÄTTSLIG REGLERING

Enligt 23 a § första stycket tredje punkten jaktförordningen (1987:905) får beslut om jakt efter bl.a. varg meddelas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske i syfte att bl.a. förhindra en allvarlig skada, särskilt på boskap, annan egendom eller för att skydda vilda djur.

Enligt 23 b § samma förordning får beslut om skyddsjakt på varg fattas om det finns förutsättningar enligt 23 a § efter ansökan från den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå får beslut om skyddsjakt fattas även om någon skada inte har inträffat.

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 angående jakt efter varg i Finland (Europeiska kommissionen mot Republiken Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

I en ny dom från EU-domstolen avseende varg, C-674/17, understryks restriktiviteten och kraven på motivering vid tillåtande av dödande av varg;

det målet gällde dock stamvårdande jakt (sedan finsk domstol begärt förhandsavgörande). Vad avser gynnsam bevarandestatus framgår att det är som huvudregel nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan ett undantag får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet.

I Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2018 ref. 7 uttalas att samerna har ställning som urfolk var rätt till renskötsel ska beaktas och att nationella regler i största möjliga utsträckning ska ges en tolkning som överensstämmer med folkrättsliga regler.

I förarbetena, prop 2012/13:191 s 38 f., anges bl.a. följande. Varg är det rovdjur som är svårast för rennäringen att hantera. Förutom att vargen dödar renar innebär dess jaktsätt att renhjordar kan splittras och förflytta sig långa sträckor vilket kan medföra stort merarbete för renskötaren. För rennäringen är inte minst vinterbetet en kritisk period. Normalt har renarna sin sämsta kondition i slutet av vinterbetesperioden efter att under lång period sökt föda. Omedelbart efter denna period ska dessutom vajorna kalva och det är därför viktigt att renarna får möjlighet att beta i lugn och ro.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan om förhandsavgörande från EU-domstolen

Föreningen Nordulv har begärt ett förhandsbesked från EU i ärendet. Begäran får förstås som avseende ett förhandsavgörande från EU-domstolen. Förvaltningsrätten anser inte att det i målet har framkommit skäl att inhämta ett sådant förhandsavgörande, bl.a. med hänsyn till målet utgång. Yrkandet om inhämtande av förhandsbesked ska därför avslås.

Skyddsjakt

Kommissionens vägledning om betydelsen av art- och habitatdirektivets syfte gäller även vid tolkningen av motsvarande svenska bestämmelser. Det betyder

att ju större negativ påverkan ett beslut om skyddsjakt har på populationen av den aktuella arten desto högre krav bör ställas på de förutsättningar som ska vara uppfyllda enligt 23 a § jaktförordningen (Naturvårdsverkets rapport, 6568, riktlinjer om skyddsjakt 2012).

Allvarlig skada

Av Naturvårdsverkets riktlinjer från 2012 för beslut om skyddsjakt framgår bl.a. att en skada ska anses vara allvarlig om den överstiger vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera (se även Kammarrätten i Sundsvalls avgörande den 29 december 2017 med mål nr 2838- 17).

Länsstyrelsen har i sitt beslut angett att risken för allvarlig skada är överhängande då vargar vid flera tillfällen dokumenteras i närområdet och renarna i vintergruppen nu befinner sig i området och redan har jagats vid upprepade tillfällen. I inlaga till domstolen anger länsstyrelsen att allvarlig skada redan inträffat och kan förväntas fortsätta i det fall vargarna inte tas bort.

När skyddsjakt inte är inriktad mot specifika skadegörande individer utan är en regionsinriktad jakt i syfte att minska beståndet i aktuella områden och därmed skadorna på ren, ställs särskilt höga krav på beslutsmyndighetens underlag. Enligt förvaltningsrättens mening får detta betydelse även i fall som det förevarande, när det är fråga om jakt där viss skada anges ha inträffat, men beslutet ändock i huvudsak är föranlett av risken för att undvika framtida skador, dvs. något som liknar förebyggande skyddsjakt.

Vidare har det i förevarande mål betydelse att samma länsstyrelse den 26 december 2019 beviljat skyddsjakt på två vargar i samma vargrevir. Dessa vargar har enligt uppgift dödats den 27 december 2019. Det är alltså fråga om flera på varandra följande beslut om skyddsjakt på vargar inom samma vargrevir, där vargarna enligt det tidigare beslutet nu är avlivade. I sådana fall måste det, enligt förvaltningsrättens mening, ställas krav på att den allvarliga skada/risk för skada, som åberopas som skäl för en ny skyddsjakt, kan hänföras till händelser eller iakttagelser efter att de första vargarna avlivats.

I förevarande fall ligger flera av de observationer av varg som länsstyrelsen åberopat i tiden före verkställandet av tidigare beslut om skyddsjakt inom samma område. Det är därför oklart huruvida dessa observationer avser vargindivider som omfattas av tidigare beslut om skyddsjakt och som nu är avlivade. Detta gör sig gällande även beträffande de kadaver som har hittats. Den risk för allvarlig skada som omnämnts i länsstyrelsens beslut har även till stor del redogjorts för på en generell nivå. De egentliga iakttagelser som finns i tiden efter att de tidigare vargarna är avlivade, är iakttagna spår av varg och att ren synes ha jagats av något under längre sträckor, vid ett par tillfällen.

Gynnsam bevarandestatus

Länsstyrelsen har bedömt att skyddsjakten inte förhindrar eller allvarligt försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för vargen som art.

Förvaltningsrätten kan konstatera att vargen i Sverige sedan tidigare har bedömts ha en gynnsam bevarandestatus (HFD 2016 ref. 89). Naturvårdsverket har dock den 13 juni 2019 angett att den senaste inventeringen (vintern 2018/2019) visar att den svenska populationen ligger vid 300 vargar, som är ett av kraven för gynnsam bevarandestatus. Fjolårets inventering visade 305 vargar och populationen har minskat under de senaste åren. Enligt Naturvårdsverket är utrymmet för licensjakt efter varg under kommande jaktsäsong obefintligt med rådande populationsstorlek och populationstrend och med beaktande av att uttag genom skyddsjakt kan komma att ske. Naturvårdsverket uttalar vidare att ställningstagandet att inte delegera möjlighet att fatta beslut om licensjakt inte påverkar länsstyrelsernas möjlighet att besluta om skyddsjakt för att förebygga allvarliga skador på tamdjur.

Enligt förvaltningsrättens mening ger de senaste årens inventeringsresultat anledning att noga övervaka vargstammens utveckling. Naturvårdsverket har i beslut den 9 maj 2019 (NV 01525- 18) fastställt miniminivåer för varg gällande rovdjursförvaltningsområden och län. För Jämtlands län och norra

rovdjursförvaltningsområdet fastställdes nivån till 1 föryngring motsvarande 10 vargar. I beslutet angavs att förslaget till miniminivåer för norra förvaltningsområdet bestämts till en föryngring för att garantera det som minst motsvarar det nationella referensvärdet för arten. De fastställda miniminivåerna som gäller regionalt måste sammantaget motsvara minst det nationella referensvärdet för arten. Genom detta säkerställs att det nationella målet inte underskrids (jfr. Kammarrätten i Sundsvalls avgörande 28 mars 2019 med mål nr 389- 19).

Som ovan angivits framgår även av EU-rättslig praxis att det som huvudregel är nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan ett undantag får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet (C-674/17).

Av utredningen i målet framgår också att Naturvårdsverket på förfrågan i december 2019 uttalat att om skyddsjakt på samtliga vargar i reviret Krokvattnet beviljas, så kommer gränsen för gynnsam bevarandestatus att riskera att underskridas då det skulle innebära att en hel familjegrupp försvinner.

Länsstyrelsen, som har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för beslut om skyddsjakt, anser att gynnsam bevarandestatus uppnås och har hänvisat till ett preliminärt inventeringsresultat om 323 vargar. I övrigt har länsstyrelsen, trots föreläggande, inte redogjort för hur de anser att det lokala vargbeståndet förhåller sig till Naturvårdsverkets miniminivåer, utan endast angett att upprätthållandet av länets miniminivå inte är ett rekvisit för skyddsjakt.

Förvaltningsrätten konstaterar att det är fråga om ett preliminärt inventeringsresultat som länsstyrelsen åberopar. Inventeringen pågår alltjämt och delar av resultatet ska så småningom hänföras till Norge.

Vidare konstaterar förvaltningsrätten att det inte kan bortses ifrån att ett underskridande av regionala miniminivåer riskerar att påverka det nationella referensvärdet, i synnerhet i fall där populationen, som fallet är för närvarande beträffande varg, redan ligger på gränsen till gynnsam bevarandestatus.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten bedömer sammanfattningsvis att länsstyrelsen inte i detta mål uppfyllt sin bevisbörda att visa att förutsättningarna för skyddsjakt föreligger, varken beträffande kriteriet allvarlig skada eller gynnsam bevarandestatus, vilket närmare redogjorts för ovan.

Förutsättningarna för skyddsjakt är därför inte uppfyllda. Överklagandet ska således bifallas och länsstyrelsens beslut ska upphävas.

Vid denna målets utgång saknas skäl att pröva frågan om annan lämplig lösning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

[REDACTED]

lagman

I avgörandet har även nämndemännen [REDACTED] [REDACTED]
och [REDACTED] deltagit. [REDACTED] har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

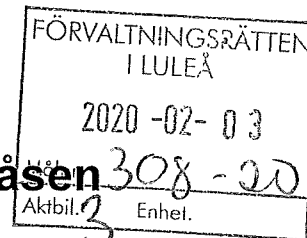
Naturvårdsenheten

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

Tåssåsens sameby

Beslut om skyddsjakt efter varg i Tåssåsen samebys

Beslut

Länsstyrelsen i Jämtlands län beviljar skyddsjakt efter två (2) vargar inom Tåssåsens sameby. Beslutet omfattas av de villkor som följer nedan.

Länsstyrelsen beslutar också att detta beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 1.

Villkor

NÄR FÅR SKYDDSJAKTEN BEDRIVAS?

Skyddsjakten får bedrivas från och med 1 februari till och med 17 februari 2020. Skyddsjakten får genomföras under hela dygnet.

Varje jakttillfälle initieras av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska inför varje jakttillfälle kontaktas på telefon 010-225 30 40. Länsstyrelsen avlyser skyddsjakten om tillåtet antal vargar fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut.

Länsstyrelsen äger rätt att omedelbart avlysa jakten om förutsättningarna för skyddsjakt förändras eller om jaktförhållandena förändras på ett sådant sätt att jakten inte kan genomföras i enlighet med gällande bestämmelser samt villkoren i detta beslut.

VAR FÅR SKYDDSJAKTEN BEDRIVAS?

Skyddsjakten får bedrivas inom jaktområdet enligt bilaga 2. Skyddsjakt får ske på annans mark.

Länsstyrelsens personal som finns på plats får besluta att jakt som påbörjats i det angivna området får fullföljas även utanför området.

VILKA DJUR FÅR FÄLLAS?

Skyddsjakten omfattar två (2) vargar.

VILKA FÅR UTFÖRA SKYDDSJAKTEN?

Länsstyrelsen utser efter samråd med samebyn jaktledare. Jaktledaren får utse ett begränsat antal personer som får delta i skyddsjakten. Länsstyrelsens kontaktperson nås via Länsstyrelsens rovdjurstelefon 010-225 30 40.

Jaktledarens ansvar

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

Jaktledaren ansvarar för att:

- informera Polismyndigheten när skyddsjakten påbörjas samt vid skyddsjaktens slut samt om djuren fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut
- vid behov kunna uppvisa dokumentation på vilka personer som deltagit vid respektive jakttillfälle
- försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra vilt kan finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen
- jaktdeltagarna använder sådana kommunikationsmedel under skyddsjakten så att villkoren i detta beslut kan uppfyllas
- samtliga jaktdeltagare känner till beslutet och dess villkor i sin helhet

JAKTMEDEL OCH JAKTMETODER

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) anges vilka vapen och kulpatroner som får användas vid jakt efter varg.

Om det krävs för effektivt genomförande får skyddsjakten bedrivas med hjälp av hund. Maximalt tre (3) hundar får släppas efter en och samma varg under ett och samma dygn.

För att skyddsjakten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt bedömer Länsstyrelsen att undantag från förbudet att nyttja motorfordon vid skyddsjakt ska utfärdas. Utsedda jaktdeltagare får, utan närvaro av Länsstyrelsens fältpersonal, söka efter samt ringa djuren med motorfordon. Om behov av ompostering finns får utsedd jaktledare och utsedda jaktdeltagare frakta vapen på skoter i terräng.

Förföljande och avlivning från snöskoter och helikopter får endast utföras av personal särskilt utsedd av Länsstyrelsen. Skyddsjakten får bedrivas med hjälp av helikopter under förutsättning att såväl pilot som skytt har erfarenhet av sådan verksamhet.

ANMÄLAN OM FÄLLD ELLER PÅSKJUTEN VARG

Jaktledaren ska omedelbart eller senast inom en timme från det att varg fällts anmäla detta till Länsstyrelsens rovdjurstelefon 010-225 30 40. Jaktledaren ska avlysa jakten om tillåtet antal vargar fällts eller påskjutits med stöd av detta beslut.

HANTERING AV FÄLLD VARG

Länsstyrelsen beslutar att fällt djur tillfaller staten och omhändertas av Länsstyrelsen.

Bakgrund

ANSÖKAN

Tåssåsens sameby ansökte den 30 januari 2020 om skyddsjakt efter två vargar inom samebyns vinterbetesmarker mellan riksväg 84 och länsgränsen mot Gävleborg. Vintergruppen som betar i området består av runt 1000 renar.

Länssstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

Redan den 13 januari var den sökande i kontakt med Länssstyrelsen för att prata om de oroligheter han noterat i renhjorden. Den 11 januari splittrades renarna och flyktade en längre sträcka till synes utan anledning. Renskötaren samlade ihop renarna till tre mindre grupper för att åter kunna bevaka dem på ett fullgott sätt. Under dagen den 13 januari upptäckte den sökande vargspår vid Stor-Jättsjön, mellan två av de grupper som renhjorden då befann sig i. Sökanden uppgav då att det förmodligen fanns kadaver från slagna renar inne i renhjorden eftersom det var gott om korp, örn och järv.

Vid ansökningstillfället hade den sökande åter haft stora oroligheter i renhjorden. De hade åter splittrats och flyktat långt. Sökanden uppger att vissa renar flydde ända ner till Rullbo. Därifrån har sökanden sedan hämtat tillbaka renarna upp mot hagen vid Målingsbordarna. Renarna står nu i fem mindre grupper och under dagen den 30 januari hittade sökande vargspår vid Risberget. Den sökande har också hittat kadaver av vad han bedömer som vargrivna renar.

YTTERLIGARE BAKGRUND

Nedan angivna uppgifter har framkommit vid tidigare handläggning i Länssstyrelsens ärende 218-9054-2019.

Samebyn har tidigare skiljt ut för slakt och vintergrupper och en vintergrupp använder detta område för vinterbete för första gången. Området har tidigare varit reservbetesområde men räknas nu som ordinarie renbetesområde sedan juni 2019 då nya betesavtal slöts. Samebyn strävar efter rotationsbete och detta betesområde är nytt just för att samebyn ska kunna avlasta betesområden som är överutnyttjade, vilket är en del av bakgrunden till de nya betesavtalen. Vintergruppen har tidigare betat i ett område mellan Börtnan och Storsjö kapell. Det området har använts under flera år och är nerbetat. Vintergruppen hade eventuellt kunnat nyttja det betet under en period i vinter (cirka 3 månader) men i och med att snön kom tidigt under hösten så gav sig renarna ner från fjället mycket tidigare än normalt. Detta drabbade även Handölsdalens sameby, en intilliggande sameby, och en stor del av Handölsdalens renar (omkring 1000 stycken) hamnade i just det område där Tåssåsens berörda vintergrupp hade kunnat beta under en del av vintern. Det tog enligt uppgift ganska lång tid innan Handölsdalens sameby kunde samla och flytta sina renar från området och det bete som Tåssåsens vintergrupp kunde använt under en tid är nu redan nerbetat. Övriga betesområden uppges vid tidigare ansökan betas av andra vintergrupper. Samebyns åretruntmarker finns i huvudsak mot fjällen och betas inte under vintern eftersom betet behövs under övriga tider på året. Sökanden uppger också vid den tidigare ansökan att det inte är möjligt för vintergruppen att släppa renarna på fjället nu eftersom betet frusit inne under en isskorpa till följd av de väderförhållanden som rått under hösten och vintern. Isskorpan gör att renarna inte kan gräva sig nertill eventuellt bete.

I samband med handläggning av det tidigare ärendet hölls renarna i hägn under en längre tid. Detta ledde till att deras kondition kraftigt nedsattes och de renar som nu betar i området är i stort behov av betesro för att fortsatt återhämta sig från den tid de spenderade i hägn innan de flyttades ner.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

FÖREKOMST AV VARG I OMRÅDET

Området berörs av de vargar som ingår i vargreviret Krokvattnet. Under slutet av oktober och mitten av november har varg från reviret också spårats i Jämtlands län. Under spårningar i november och december har fem olika vargar spårats på Gävleborgs sida om länsgränsen, vid Vålberget och Stormyrän. Vad Länsstyrelsen Jämtland erfar, och vad som framkommer i kontakt med Länsstyrelsen Gävleborg, så finns det minst fem vargar i reviret. Samtliga vargar i reviret är av skandinaviskt ursprung.

Den 12 december dokumenterade Länsstyrelsen Jämtland spår efter minst tre vargar norr om Stor-Jättsjön. Spåren bedöms vid dokumentationstillfället vara max en vecka gamla. Under dagen den 26 december har Länsstyrelsen Jämtland spårat fem vargar ett fåtal kilometer från den plats där renarna ska släppas efter transport. Vargarna revirmarkerar och befinner sig i den dalgång där vintergruppen planerat att beta under vintern. Den 27 december avlivades två vargar i samband med skydds jakt enligt Länsstyrelsens beslut 218-9054-2019.

Vid samtal med den sökande framkommer att han observerat spår från minst en varg 13 januari 2020. På grund av töväder var det inte möjligt för Länsstyrelsen att bekräfta detta men bedömer den sökandes uppgifter som trovärdiga.

Den 30 januari upptäckte den sökande åter spår från varg i renhjorden och Länsstyrelsens fältpersonal bekräftar spår från två vargar under dagen den 31 januari.

SKADEBILD

Skadebilden består av såväl direkt dödade renar som de indirekta skador som vargarna orsakar. Vintergruppen planerar att beta i området under större delen av vintern och renar störs och stressas kraftigt av vargarnas närvaro vid renhjorden. När vargar jagar i en renhjörd är det att likna vid en explosion – renarna flyr snabbt och okontrollerat och sprids på kort tid över stora områden vilket medför merarbete för samebyn. Under renarnas flykt riskerar renarna att skadas allvarlig även om inte vargarna direkt dödar dem alla. Vid flykten trampar renarna också ner snötäcket över obetade områden som de flyr in i. Snön packas då hårt mot marken och det bildas en isskorpa som sedan blir mycket svår att gräva sig igenom. Det är avgörande för renarnas fortsatta bete under vintern att de kan gräva sig ner till bete under snön.

Då det rör sig om många renar och flera vargar är det sannolikt att renhjorden skingras avsevärt och risken för kaskadeffekter anses vara en del av skadebilden. Som kaskadeffekt kan exempelvis nämnas att renarna riskerar att fly ut på närbelägna vägar och ut på svaga sjöisar. När renhjorden skingras så ökar också risken att de utsätts för ytterligare predation av såväl varg som andra rovdjur eftersom de inte längre ingår i den samlade flockstruktur som är det bästa skyddet mot rovdjur för en renhjörd.

Skäl

Naturvårdsverket fattade den 22 december 2016 med stöd av 24 a § jaktförordningen (1987:905) beslut (NV-08042-16) om att överlämna rätten att besluta om skydds jakt efter björn, varg, lo och järv till vissa länsstyrelser.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

Beslutet fattas med stöd av 9, 18, 21, 22, 23 a tredje punkten, 23 b och 24 d §§ jaktförordningen. I beslutet har även reglerna i artikel 12 och undantagsreglerna beträffande jakt i artikel 16 i Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) beaktats.

Med stöd av 59 § jaktförordningen gäller detta beslut utan hinder av att det överklagas.

DISPENS FÖR ANVÄNDANDE AV HAGELVAPEN

Länsstyrelsen har dispens för användande av hagelvapen vid genomförande av skyddsjakt efter varg enligt beslut från Naturvårdsverket, NV-01166-20.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen bedömer skadornas omfattning, förväntad skadebild, om skadeförebyggande åtgärder gjorts och vilka möjligheter till förebyggande av skada som finns samt möjlighet till annan lämplig lösning än skyddsjakt. Länsstyrelsen bedömer om skyddsjakt kan försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Länsstyrelsen beaktar också vargstammens utveckling i landet som helhet. Vidare bedömer Länsstyrelsen om det går att identifiera speciellt skadegörande individer eller särskilt skadeutsatta områden.

ALLVARLIG SKADA

Renarna i en vintergrupp består av utvalda avelsdjur som i sin tur till största delen är dräktiga vajor. Det är dessa djur som utgör kapitalet för vintergruppen och kraftiga störningar, till exempel från vargar, under vinterbetesperioden riskerar förlust av dessa renar. Vid stressen från störningarna riskerar vajorna, utöver att själva dödas, också att till följd av stress kasta sina kalvar vilket medför att den enskilda renägarens framtida inkomst äventyras. Renarna i vintergruppen har redan nu nedsatt kondition efter vistelsen i hägn vilket gör dem än mindre motståndskraftiga mot den ytterligare påfrestning som vargnärvaro innebär. Nedsatt kondition hos såväl vuxna renar som ungdjur och kalvar gör också djuren mer känsliga för sjukdomar och predation vilket kan innebära ökad dödlighet i vintergruppen på både lång och kort sikt.

Under vinterbetet behöver renarna gräva sig ner genom snön för att komma åt betet. Om renarna skräms på flykt behöver de lägga energi på att gräva nya betesgropar vilket kan vara energikrävande och påfrestande även för renar i god kondition. Vid renarnas flykt riskeras också bete som behöver vara tillgängligt under senare perioder av vintern att bli nedtrampat under ett packat snötäcke. Ett sådant snötäcke blir så hårt att renarna inte klarar av att gräva nya betesgropar vilket ytterligare försämrar deras kondition när de inte når nytt bete.

Den vintergrupp som ska nyttja det aktuella vinterbetesområdet består av ett antal enskilda renskötsföretag vilket innebär att den skada som beskrivs i detta beslut drabbar enskilda företag och ett fåtal renägare. Detta innebär alltså en omfattande ekonomisk förlust för den enskilde.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

Länsstyrelsen bedömer att risken för allvarlig skada är överhängande då vargar vid flera tillfällen dokumenterats i närområdet och renarna i vintergruppen nu befinner sig i området och redan har jagats vid upprepade tillfällen.

ANNAN LÄMPLIG LÖSNING

Den skadeförebyggande metod som normalt fungerar bäst mot rovdjursangrepp är att hålla väl samlade renhjordar. Varg jagar med en metod som innebär att renhjordarna skingras och sprids över en stor yta vilket kan omöjliggöra samling och därmed möjligheten att genomföra andra lämpliga lösningar när den allvarliga skadan väl skett.

Andra alternativa metoder som diskuterats är:

Låta renarna beta på annan plats

Bakgrunden till de nya betesavtalen som samebyn har för området är att samebyn under en lång period har haft problem med minskande betesmarker till följd av exempelvis exploatering och pågående skogsbruk. Det för detta beslut aktuella området är numera ordinarie renbete.

Tidigare år har vinterbetesgruppen betat i ett område mellan Börtnan och Storsjö kapell. Redan under fjolåret var betet dåligt vilket märktes särskilt genom att renhjorden fragmenterades och i mindre grupper avvek från det tänkta betesområdet. Detta är ett fenomen som uppstår när renarna behöver uppsöka nytt bete för att inte svälta.

Samebyn har själva uppskattat att de hade kunnat nyttja det tidigare använda området under åtminstone en tid av vintern men detta är inte längre möjligt. En intelligande samebys renar vandrade ner tidigt från fjället under hösten då det kom snö och området har redan betats ner. Området håller nu inte tillräckligt med bete för att kunna användas som vinterbete ens en kortare period för den aktuella vintergruppen. I det fall vintergruppen släpps i det området riskerar en stor mängd renar att svälta ihjäl. Övriga vinterbetesområden inom samebyns marker används redan av andra vintergrupper. Dessa marker är också hårt belastade av mångårigt bete samt i vissa delar obrukbara till följd av bränder under sommaren 2018.

Mota bort eller flytta vargarna

De vargar som Länsstyrelsen bedömer berörs av beslutet ingår med stor sannolikhet i vargreviret Krokvattnet. Reviret har varit besatt sedan vintern 2015/16 och Länsstyrelsen bedömer att det inte är rimligt att vare sig försöka mota bort eller flytta vargen som ingår i reviret då den är att bedöma som stationär och förväntas återvända. Länsstyrelsen anser heller inte att det är försvarbart att mota vargen under de förutsättningar som finns i området. För att om möjligt nå effektivitet vid en motning krävs att vargen aktivt jagas en längre sträcka bort från området. Vintern har inte gynnat isbildning och sjöisarna i området bedöms vara svaga och opålitliga vilket innebär att såväl vargar som de personer som genomför en sådan aktion utsätts för orimlig risk för skada.

Hålla renarna i hägn och utfodra genom hela vintern

Länssstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

Det är möjligt att hålla renar och fodra dem i hägn under en kortare tid men det är inte att anse som en långsiktig lösning. De för detta beslut berörda renarna har under december stått i hägn och blev i väldigt dåligt skick av detta innan de släpptes ut på vinterbetet.

Kostnaden för foder och underhåll av hägn är omfattande och vintertid är det särskilt problematiskt att tillgodose renarnas behov av vätska. Vatten i sådan mängd som krävs är svårt att distribuera i ett hägn med runt 1000 renar och vid de väderförhållanden som råder, med vinter och minusgrader, fryser också vattnet om det skulle vara möjligt att transportera ut vatten. Renarna kan istället för vatten äta snö men kräver omkring 3,5 kg snö per ren och dygn. Det kräver orimligt stora insatser att samla ihop och distribuera sådan mängd snö varje dag under en lång tid.

I de fall renarna inte får i sig tillräckligt med vätska riskerar de att dö till följd av förstoppningsliknande tillstånd. Detta har redan hänt under den period renarna hållits i hägn innan de flyttades till vinterbetet. Renarna mår heller inte bra av att stå i hägn under lång tid då risken för andra sjukdomar och parasitangrepp är överhängande.

Detta hände i den berörda renhjorden och flera renar behövde behandlas av veterinär efter tiden i hägn. Det bedöms vara av yttersta vikt att renarna kan fortsätta beta som planerat under vintern.

Ökad bevakning

Vintergruppen bevakas redan i den utsträckning som är resursmässigt möjligt. Nattetid, då de flesta jaktförsök av varg genomförs, är det också oerhört svårt att upptäcka och avvärja ett pågående angrepp, varför effekten av ökad bevakning och närvaro vid hjorden har begränsad, om någon, effekt.

Som tidigare beskrivits är vargnärvaro i en renhjord att likna vid en explosion – renarna flyr snabbt och långt på kort tid. Följden av detta blir att renarna inte går att samla på det sätt som skulle vara nödvändigt för effektivt genomförande av eventuella skyddsåtgärder.

Mot bakgrund av detta bedömer Länssstyrelsen att det saknas annan lämplig lösning.

GYNNSAM BEVARANDESTATUS

Naturvårdsverket fastställde under inventeringssäsongen 2018/19 vargstammen till 30 föryngringar, motsvarande 300 individer. Detta innebär att vargstammen bedömdes ligga vid referensvärdet för gynnsam bevarandestatus. I Naturvårdsverkets skrivelse¹ med ärendenummer NV-00820-19 framgår att det finns möjlighet att besluta om skydds jakt för att exempelvis förebygga skador på tamdjur.

I området som är aktuellt för skydds jakt återfinns delar av vargreviret Krokvattnet som består av minst fem vargindivider. Vargarna är av skandinaviskt ursprung och det har funnits vargar i det aktuella reviret sedan vintern 2015/16.

¹ Naturvårdsverket, 2019. Skrivelse angående utebliven delegering av licensjakt efter varg till samtliga länssstyrelser

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

Vid samråd med Naturvårdsverket i december 2019 framkom att den skandinaviska vargstammen innehar gynnsam bevarandestatus men att det initialt inte fanns utrymme för förebyggande skydds jakt efter revirets samtliga vargar. Naturvårdsverket menar att det inledningsvis inte kunde anses möjligt att avgöra om det fanns stor sannolikhet för allvarlig skada eller inte, vilket är ett grundläggande kriterium vid beslut om skydds jakt i förebyggande syfte. Vidare menar Naturvårdsverket att det i det fall skydds jakt efter samtliga vargar i reviret beviljas finns risk att underskrida gränsen för gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket menar dock att Länsstyrelsen ändå har möjlighet att fatta beslut på en eller flera vargar inom reviret om allvarlig skada på renar skulle uppstå och om det saknas annan lämplig lösning.

Under dagen den 31 januari har två vargar spårats i det område vintergruppens renar befinner sig för vinterbete. Länsstyrelsen bedömer att det är rimligt att bevilja skydds jakt efter två vargar i syfte att minska risken för allvarlig skada samtidigt som hänsyn tas till risken att underskrida gränsen för gynnsam bevarandestatus vid kommande inventeringar.

BESLUTETS OMFATTNING OCH VERKSTÄLLIGHET

Länsstyrelsen bedömer att skydds jakten bör verkställas så snart som möjligt med grund i den skadebild som beskrivits tidigare i detta beslut.

Information

Jakt som inte följer angivna villkor sker utan stöd av detta beslut och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott återfinns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen erinrar om 22 § jaktförordningen där det framkommer att ett skjutvapen som förvaras i ett motordrivet fortskaffningsmedel inte får ha ammunition i vapnets patronläge eller magasin.

Länsstyrelsen erinrar om att skydds jakten enligt 27 § jaktlagen ska bedrivas på ett sådant sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.

Delaktiga i beslutet

Detta beslut har fattats av fält- och viltchef [REDACTED] efter föredragande av vilthandläggare [REDACTED].

[REDACTED]
Fält- och viltchef

[REDACTED]
Vilthandläggare

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-01-31

Diarienummer
218-755-2020

Bilaga 1. Hur beslutet kan överklagas

Bilaga 2. Karta över jaktområde

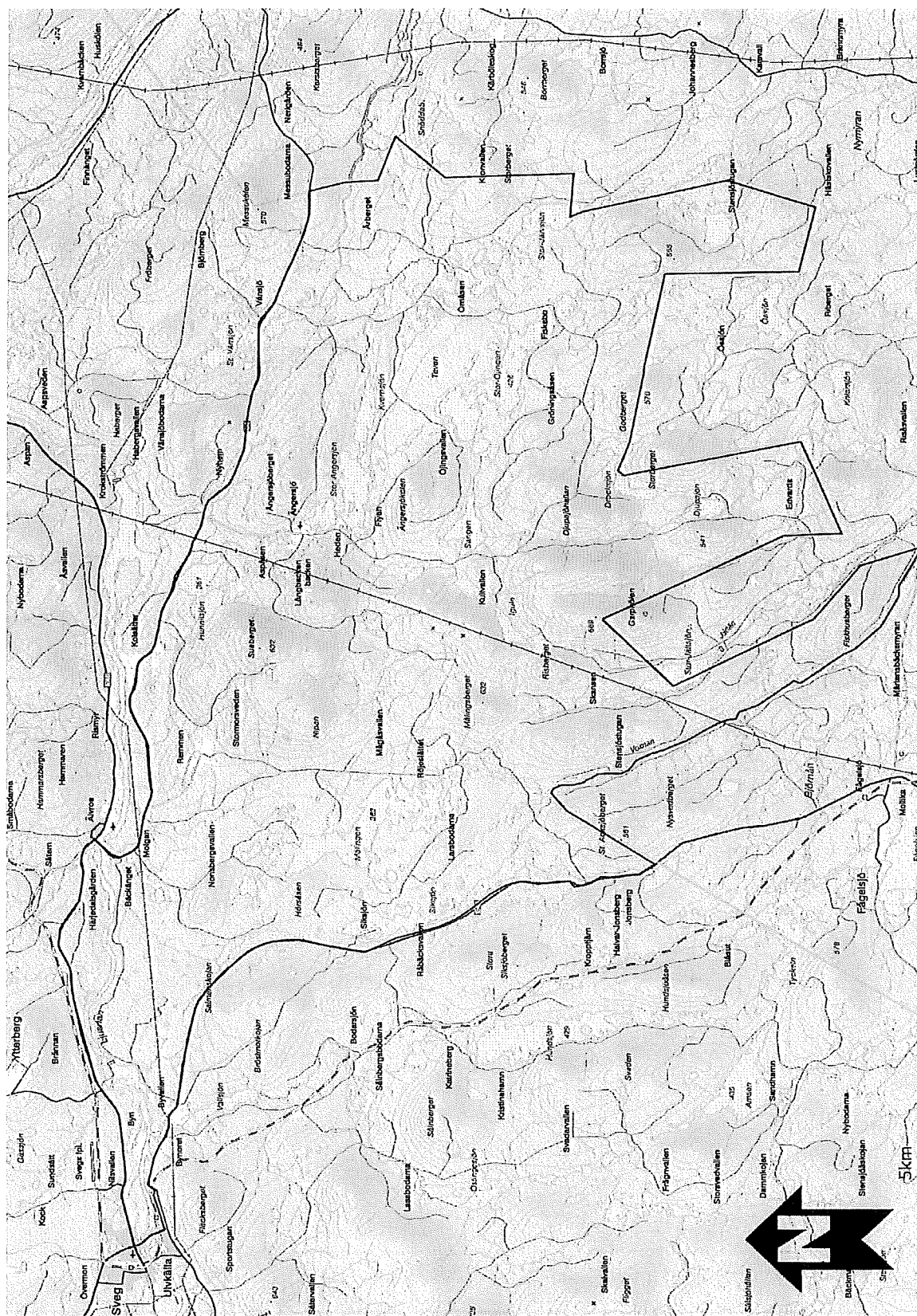
Sändlista

Tåssåsens sameby
Naturvårdsverket
Polisen
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Skandulv
Viltförvaltningsdelegationen i Jämtlands län
Länsstyrelsen Gävleborg

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 2, karta över jaktområde

Skala 1:170000

© Länstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAÄ, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.